

Utbildningsutvärdering med extern bedömning vid Göteborgs universitet

1 september 2022

Bedömarutlåtande för konst- och bildvetenskap (huvudområde), musikvetenskap (huvudområde), filmvetenskap (huvudområde), Medier, estetik och kulturellt entreprenörskap (kandidatprogram) vid humanistiska fakulteten, Göteborgs universitet.

Kort bakgrund

Bedömargruppen (se nedan) har haft i uppdrag att utifrån universitetets kriterier för utbildningsutvärdering enligt policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling utvärdera ovanstående utbildningar vid humanistiska fakulteten, Göteborgs universitet.

Den 16 mars genomfördes ett upptaktsmöte med orientering om bakgrund och förutsättningar för utvärderingen, samt bokning av tidsplan för platsbesök och bedömningsprocess. Inför upptaktsmötet lämnade fakulteten och institutionen ett antal dokument till bedömargruppen (bilaga 1). Platsbesöket genomfördes den 25 maj (program för platsbesök, se bilaga 2). Bedömargruppen har därefter med utgångspunkt i underlag och platsbesöksintervjuer samt i Zoommöten den 16 mars och 3 maj, samt i fysiskt möte den 25 maj, och i arbete under sommaren, gemensamt utarbetat sitt bedömarutlåtande. Efter återkoppling från institutionen hölls ett nytt möte i arbetsgruppen den 1 september, då vissa klargöranden och revideringar infördes.

Följande personer har ingått i bedömargruppen

Beatrice Hedly, studentrepresentant, Göteborgs universitet

Mattias Lundberg, professor i musikvetenskap, Uppsala universitet

Maaret Koskinen, professor emerita, filmvetenskap, Stockholms universitet

Utbildningens främsta styrkor och svagheter samt bedömargruppens reflektioner och rekommendationer

I det följande behandlas institutionens olika ämnen samt kandidatprogrammet MEK separat under vart och ett av de nio kriterier som angivits som riktninggivande för bedömarpanelens utvärdering.

1. De faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål

De generella examensmålen för kandidatexamen (inklusive delkurser som ingår i sådan examen) är uppdelade på områdena (1) *Kunskap och förståelse*, för vilket anges målen att kunna ”visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap om tillämpliga metoder inom området, fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor”, vidare (2) *Färdighet och förmåga*, för vilket anges målen att ”visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer”; att ”visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem samt att genomföra uppgifter inom givna tidsramar”; att ”visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper”, samt att och ”visa sådan färdighet som fordras för att självständigt arbeta inom det område som utbildningen avser.” Slutligen anges området (3) *Värderingsförmåga och förhållningssätt*, med målen att ”visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter”; ”visa insikt om kunskapens roll i samhället och om människors ansvar för hur den används, och ”visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens”. I det följande beaktas dessa generella mål utifrån bedömningspanelens utvärdering, per ämne och område.

Musikvetenskap

Utifrån befintliga kursplaner, betygskriterier, schemata, litteraturlistor och andra dokument som tillgängliggjorts till bedömarpanelen relaterar kurserna tydligt till generella examensmål enligt högskoleförordningen, och hur dessa uttolkats för området musikvetenskap. Av kursutvärderingar att döma anser studenterna att målen motsvaras av kursinnehåll, utformning och resultat. Denna bild bekräftas också i samtal med studenter och personal under platsbesöket.

Bedömargruppen anser att det finns en bra balans mellan lärandemålen och betygskriterierna i olika delkurser. Vid platsbesöket ställdes några uppföljande frågor om hur tillämpningen av betygskriterier fungerar. Svaren var tillfredställande vad gäller uppfyllelse av målen genom examination. Ett generellt problem är låg svarsfrekvens på kursvärderingar, vilket är utbrett och allmänt känt inom högre utbildning, och svårt att komma runt. Ämnets lärare visar medvetenhet om problemet och har gjort försök att få upp svarsfrekvensen med olika metoder.

Konst- och bildvetenskap

För ämnet konst- och bildvetenskap ger det bifogade materialet bestående av kursplaner, kursutvärderingar, betygskriterier m.m. en bild av att generella examensmål mycket medvetet utgör fokus för undervisning och examination. Även här framstår det av kursutvärderingar och diskussioner med studenter under platsbesöket att döma att målen varit medvetande- och tydliggjorda för studenterna inom delkurser.

Man kan notera en klar progression i det samlade kursutbudet från översikt och generella kunskapsområden och metoder till mer specialiserade och tematiska möjligheter (förutom två helt fristående kurser). Detta svarar mot generella examensmålet under Kunskap och förståelse: ”inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap om tillämpliga metoder inom området, fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor”.

Filmvetenskap och medier

Det påtalas att det under längre tid varit låg svarsfrekvens på studenternas kursutvärderingar. Utvärderingsgruppen tar därför för givet att detta är anledningen till att lärarna själva har sammanfattat (samt utvärderat) studenternas kursutvärderingar i det material vi tillhandahållits. Av dessa framgår att studenterna över lag upplever att kursernas innehåll och examinationer stämmer väl överens med de lärandemål som kurserna ämnar uppnå.

Med anledning av den låga svarsfrekvensen har från höstterminen 2021 tid avsatts under sista undervisningstillfället för utvärderingar. Kollegiet har även bedrivit ett större utvecklingsarbete sedan hösten 2020, avseende exempelvis progression. Detta vidimerades av ämnesstudenter under gruppens platsbesök, där man påtalade ”god respons och feedback” och att det nu fanns en ”bra röd tråd från grundkurs till magister/master”. Programstudenterna intygade även en ”tydlig och bra progression av det forskningsinriktade och vetenskapsteoretiska”.

Examensarbeten laddats upp och av dessa framgår både kvalitet och en ämnesmässig bredd (alltifrån en studie av de värdemässiga grunderna för Göteborgs internationella filmfestival till begreppet som nostalgi och queer, samt teoretiska perspektiv som posthumanism och tidsfilosofi). I mappen där tentamensuppgifter skulle ligga kunde inte bedömargruppen hitta något material, vilket möjligen berodde på ett tekniskt fel.

Mer angående frågan om studieresultaten motsvarar lärandemål återkommer i nedanstående avsnitt.

Medier, estetik och kulturellt entreprenörskap

Lärandemålen, så som de formuleras i Kursplan ”Generella mål för kandidatexamen” och ”Lokala mål” är mycket ambitiösa, med stark inriktning på forskning (till exempel ”visa god förståelse för etablerad forskning och aktuella forskningsfrågor” och ”kommunicera innehållet i komplext vetenskapligt material”). Dock kan vissa frågor ställas kring det vetenskapsteoretiska inslaget – se vidare diskussionen om detta under punkt 3.

Av det material som tillhandahållits samt den information utvärderingsgruppen gavs under platsbesöket framgår emellertid att MEK-kandidatprogrammet har funnit sin form, avseende både kurser, upplägg, progression och stabilitet. Examinationernas visar bredd i ämnesval (mediacelebriteter, online magazines, institutions/utställningsteori, spel) och i övrigt god kvalitet.

2. Undervisningen sätter studenternas lärande i centrum

Musikvetenskap

Det är tydligt att man inom ämnet gjort ansatser att relatera till, och uppfylla, detta förvisso svårgripbara mål. Exempel på hur studentens lärandesituation satts i centrum är den balans mellan helkurs-, grupp-, och individuppgifter som framkommer i kursplaner, examensinstruktioner och i samtal med lärare och studenter. Flera kurser sätter (estetisk) praktik och objekt (artefakt) i ett slags dialektisk belysning. Detta tycks rotat i en vilja att studenten ska upptäcka på egen hand, genom fältarbete, litteratursökningar och liknande konkret metodträning. Vid diskussion under platsbesöket framkommer att detta upplevts som positivt för studenternas eget lärande.

Konst-och bildvetenskap

Självvärderingen argumenterar för att studentens lärande formar och styr studierna, och inget som framkom under platsbesöket motsäger denna egenbedömning. Lärarlaget har i sitt löpande pedagogiska arbete tagit fram undervisningsmodeller och material som tydligt visar hur man vinnlagt sig om att anpassa utbildningen till individens lärande, snarare än genom mer traditionell och möjligen oreflekterad kunskapsförmedling. Vissa problem med begränsade resurser och brist på stödfunktioner påtalas. Det upplevs som en utmaning att med tillgängliga resurser åstadkomma det eftersträlvade, men att resultat och utfall blir bra bekräftas i samtal med studentrepresentanter vid platsbesöket.

Filmvetenskap och medier

Enligt det tillhandahållna materialet utkristalliserar sig ett antal goda exempel på hur studenternas lärande satts i centrum. Så till exempel har gästföreläsningar från Enheten för akademiskt språk rekryterats i satsningen på studenternas skrivande. Detta är speciellt värdefullt då rapporter och forskning sedan länge visat på en vikande kurva nedåt avseende både skrivförmåga och akademisk akribi.

Ett annat exempel utgörs av kursen ”FL1210 Svensk filmkultur”, som fokuserar det s.k. filmavtalet (mellan regering/det offentliga och filmbransch/det privata näringslivet) i historisk och aktuell belysning och som nu ersatts av ett helstatligt stödsystem för svensk filmproduktion. Detta är ett exempel på en kurs med förankring i en nutidshistorisk levande verklighet med efterverkningar för fortsatt filmpolitik och filmproduktion, vilket torde öka chansen för att studenternas lärande sätts i centrum genom kursens relevans för studenternas och samhällets behov (enligt punkt 5 nedan).

Kandidatuppsats skrivs ”utifrån egna intressen”. Även detta kan anses utgöra ett exempel på att sätta studentens lärande i centrum och därmed ses som en styrka. Men denna frihet kan samtidigt utgöra ett problem. Avseende till exempel kurserna ”Självständigt arbete och vetenskapligt skrivande” och ”Tillämpad filmvetenskap” uppstår frågan om handledarna räcker till för studenternas olika inriktningar, givet att de ska bestämma ämnet (plus teori/metod) själva. Ges samstämmig och likvärdig handledning? Det kan dessutom, vilket också diskuterades under vårt platsbesök, innebära problem om valet av ämne blir alltför styrt av läraren.

Det finns därför anledning att vara uppmärksam på att ämnesval utgör ett tveeggat svärd och fortsatt avsätta resurser till att kontinuerligt jämföra och analysera de två tillvägagångssätten, det vill säga styrning/enhetlighet i ämnesvalet kontra ämnesval utifrån egna intressen. Detta naturligtvis både utifrån lärarnas perspektiv och studenternas erfarenheter av att välja fokusområde för kandidatuppsatsen utifrån egna behov: anser de att det fungerar i relation till lärarnas kompetens och möjlighet att erbjuda adekvat handledning?

Även ”kamratopponering” vid uppsatsventilationer kan utgöra ett tveeggat svärd. Det är ett utomordentligt och kanske till och med nödvändigt pedagogiskt instrument men bör därför med fördel formaliseras via exempelvis skriftliga guidelines för regelrätta

oppositioner. Detta för att inte slänga bort övningen i slarv, alternativt motsatsen, det vill säga en överdriven akademisk akribi, i felaktig tro att så ska vara.

Medier, estetik och kulturellt entreprenörskap

Åtgärder som sätter studenternas lärande i centrum anges ske genom varierande undervisningsmoment (t.ex MEK100: föreläsningar, grupparbeten, övningar, gästföreläsningar, studiebesök) och att kurslitteraturen revideras inför varje ny kursomgång av kursansvarig lärare.

Vid platsbesöket framkom dock brister vad gäller handledarskap. Bland annat angavs från studenternas håll att handledare tidvis ”drunknar i administrativa uppgifter” och att ”helt plötsligt kan något ändras så ett seminarium skjuts upp på grund av ett administrativt möte”. Detta talar för att brister i organisationen inverkat negativt på studenternas studiefokus. (Jämför vidare nedan under punkt 4.)

3. Undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

Musikvetenskap

En målsättning att integrera forskning och undervisning lyser igenom vad gäller kurser och kursmoment rörande musik och mediering, filmmusik, med flera områden, där ämnes- och forskningskompetensen i lärarlaget är stor. Då många kurser och moment getts under längre tid och av samma lärare får kriteriet om ”beprövad erfarenhet” sägas vara väl uppfyllt vad gäller både pedagogisk uppläggning, omfattning och tyngdpunkter i olika kursdelar. De fyra baskurserna *Musikvetenskapliga perspektiv, en introduktion* (MV1410); *Musikhistoria före 1900* (MV1001); *Musik, mångkultur och traditionens politik* (MV1430) och *Musikteorins grunder* (MV1900) ger en god grund för senare avancerade studier, samtidigt som de också (om än i olika grad av framgång och lämplighet) kan läsas av studenter med annat huvudämne. Litteraturen innefattar både rent vetenskapliga studier och material av handbokskaraktär.

Konst- och bildvetenskap

Enligt självvärderingen vinnlägger sig arbetslaget om att knyta undervisningen till egen och annan aktuell forskning. Lärarlaget är aktiva forskare och förmedlare i media och i pedagogiska och museisammanhang.

Den pedagogiska modell som prisbelönats ("Känna konsten") bygger på både aktuell forskning på fältet, och metapedagogisk (tillämpad) forskning. Den kan synas få genomslag i kurspaketet i *Konst- och bildvetenskap grundkurs del 1-2*. I den senare framkommer exempelvis i kursplanen att "löpande genom delkurserna ges orientering vad gäller metodologiska och ämnesteoritiska angreppssätt inom konst- och bildvetenskap", vilket kan spåras både i lyckade uppsatser och inlämningsuppgifter och i hur det hela uppfattats av studenter (i diskussioner vid platsbesöket).

Filmvetenskap och medier

"FL 1801 Tillämpad filmvetenskap" är välstrukturerad vilket är viktigt då den styr den forskningsöversikt inom vilken studenten förväntas positionera sig. Det anges även att lärarna använder sig av den egna forskningen i undervisningen ("vilket försäkrar ett uppdaterat innehåll").

Dock har filmvetenskapens kursplaner under Mål inte en lika stark skrivning om orientering om aktuella forskningsfrågor som MEK har. Däremot har Filmvetenskap på avancerad nivå "filosofi" (FL 2210), som anges vara kopplat till lärarnas egna intressen. Frågan är dock vad som läggs i begreppet filosofi (som strikt taget är en annan, separat, disciplin), och det är i detta sammanhang svårt att avgöra då kurslitteraturen för FL2210 inte tillhandahållits/laddats upp. I vilket fall kan man fråga sig om inte begreppet "filosofi" borde bytas ut mot exempelvis vetenskapsteori och/eller interdisciplinärt/intermedialt fokus liknande kurserna på MEK. Frågan är också om inte forskningsfrågor bör skrivas in som ett mål i kursplaner och därmed kopplas starkare till (behovet av) exempelvis vetenskapsteori inom ramen för humaniora.

Kursen ”FL1230 Filmvetenskapliga metoder” fokuserar ämnet filmvetenskap i relation till övriga medier, vilket inbegriper de disciplinära ”identitets”-gränserna som ämnet filmvetenskap genomgått och fortfarande genomgår. Då kursen utgör en stapelvara och alltså kan förutses finnas med i utbudet framgent, kan den över tid i högre grad tänkas inkludera den fortsatt föränderliga ämnesidentitet, beroende på omvärldens utveckling. Om inte annat ges här tillfälle att pedagogiskt fokusera själva skärningspunkten mellan humanistiska och medievetenskapliga (inklusive samhällsvetenskapliga/sociologiska) perspektiv, vilket med fördel kan förankras och omsättas även i kommande kursutbud. I dokumentet ”Om utbildningen” aviseras också ett delvis nytt kursutbud inkluderande ”Audiovisuella kulturer” med start höstterminen 2022 vilket antyder ett steg i en sådan riktning redan på grundnivå. Ett sådant övergripande medieteoretiskt tema kan naturligtvis också vara något som aktualiseras för Filmvetar/medie-studenterna i relation till studenterna på MEK, genom exempelvis en större grad av samundervisning på kandidatnivå.

Medier, estetik och kulturellt entreprenörskap

En av kandidatkursens styrkor är projektarbetena med externa aktörer, och att termin tre eller fyra kan bytas ut mot liknande kurs vid utländskt lärosäte. Här erbjuds som nämnts även en gedigen grund i vetenskaplig teori och metod under det sista året, på stark vetenskaplig grund via lärarlagets forskningsmässigt höga kompetens.

Vad som i framtiden måhända kan komma att utvecklas är hur projektarbeten med externa aktörer kan formaliseras, det vill säga att samarbetspartnerna tar med projekt i sin planering över tid (till exempel vid Valand eller Konstmuseet). Det torde vara av godo för alla parter vad gäller både planeringen och fördjupning av samarbetet.

En annan fråga avseende utbyteterminen är i hur hög grad denna låter sig relateras till ”konstnärlig forskning” och därmed en pedagogisk utvecklingsmöjlighet. I vart fall kan det synas något paradoxalt att denna kandidatkurs med så hög praktisk orientering tycks ha en starkare forsknings- och vetenskapsteoretisk orientering än ”traditionella” akademiska (rent teoretiskt orienterade) kurser. Jämför till exempel ”MEK300 Konstformernas filosofier” och ”MEK500 Vetenskapsteori 10p”. Detta kan möjligen vara

en följd av ett upplevt behov att komplettera och/eller teoretiskt contextualisera de praktiska inslagen.

Under platsbesöket framgick emellertid från lärarhåll att de (vetenskaps-)teoretiska MEK-kurserna borde bli ”mindre tunga”. Vid sidan av detta tycks en del formuleringar i Kursplanen synas en smula oklara. Vad innebär det till exempel att studenterna ska ”lära sig *kommunicera forskning* till olika målgrupper och i olika former”. Vilken forskning? Och vilka målgrupper? Dock skulle rekommendationen vara att inte slänga ut barnet med badvattnet utan hellre sänka ambitionsgraden en smula – och samtidigt ta höjd för att i högre grad samundervisa dessa kurser med Filmvetenskap/media (se punkten ovan).

4. Lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll

Musikvetenskap

Lärarkåren uppfyller höga kompetenskrav vad gäller forsknings- och undervisningsmeriter. Det kan dock noteras att doktorander står för relativt mycket av ämnesansvar och undervisning på grundnivå. Vid platsbesöket framkom att studiekoordinatorer (närmast en studierektorsroll) för närvarande är besatt med en doktorand, vilket – utan att detta konkret på något sätt kunde påpekas ha lett till problem för utbildningen – av lätt insedda skäl inte kan betraktas som optimalt varken vad gäller kontinuitet (det tar lång tid att lära sig den ”spindel i nätet”-roll som studierektorskap innebär, även om denna term inte används för arbetsuppgifterna här), och stressnivå/fokus för den doktorand som axlar ett så stort ansvar parallellt med slutförandet av egen avhandling, kanske under handledning av kolleger var undervisning man nu ansvarar för som pedagogisk ledare. I diskussion i lärarlag och med ledningen framgick att man var medveten om dessa potentiella problem med att överlåta praktiska sidor av det pedagogiska ledarskapet på junior och ej tillsvidareanställd personal, men att man inte sett någon annan möjlig lösning ekonomiskt och bemanningsmässigt. Studenterna verkar inte ha uppfattat detta möjliga organisatoriska problem i sin undervisning.

Konst- och bildvetenskap

Inom ämnet finns en meriterad lärarkår bestående av en professor, två docenter, två lektorer, samtliga har erfarenhet av undervisning och handledning på alla nivåer. Samtliga har genomgått universitetspedagogisk utbildning och fortbildning. Institutionen har arbetat med egen pedagogisk modell och fått fakultetens pedagogiska pris 2020. Ett bemanningsproblem som berör själva motivet att söka externa forskningsmedel rör frigörandet av tid för sådana forskare. Problemet uppges bero av ekonomiska skäl, samt specialiserade kurser etc. Det förefaller som att den lärarkraft som tillfälligt försvinner vid forskningsledighet på grund av erhållande av externa medel inte alltid och inte självklart kompenseras med samma arvodesnivå och volym som den bortfallna. Mönstret var inte entydigt vad gäller hur denna planering och tilldelning av undervisning och pedagogiskt ledarskap går till, men det får anses som en rimlig och lämplig målsättning att man i framtiden ersätter exempelvis en heltidsledig lektor (som erhållit externa forskningsmedel om, säg, två år på heltid) med motsvarande volym och lönenivå för vikarierande lärare, timlärare eller liknande.

Filmvetenskap och medier

Under de senaste åren har undervisningen huvudsakligen bedrivits av disputerade filmvetare med högskolepedagogisk kompetens (en fil. dr., 3 docenter, 2 professorer). Det råder alltså ingen tvekan om att lärarna har en hög kompetens.

Här kan det dock noteras (som tidigare nämnts under punkt 3) att doktorander undervisat i relativt omfattande kurser, exempelvis FL 1080 (filmgenrer). Vanligtvis brukar institutioner rekrytera doktorander till Introduktionskurser och som handledare för mindre inlämningsuppgifter på lägre nivåer. Risker är annars dels att för mycket tid äts upp av undervisning till förfång för doktorandens egna studier, dels att kurserna som doktoranden designar själv i brist på pedagogisk kompetens blir för ambitiösa och alltför tunga för studenterna.

Avseende frågan om studenterna upplever att de får tillräckligt med lärarledd tid framkom det under vårt platsbesök att studenterna ville ha fler föreläsningar och lärarledd

undervisning. Här bör det tilläggas att koordinatorena uttryckligen påpekade nedskärningar men att ledningen inte gjorde det (se även ovan punkt 2). Under vår återkoppling med institutionsledningen ledningen påpekade man dock att ett sätt att komma åt låga lärarledda timmar är att göra institutionen fri att flytta om och samordna kurser. Ett exempel på detta som gavs är att ta bort filmlitteratur på svenska och bara behålla den engelskspråkiga och att Film och musik-studenter tar del av samma kurs. Men här kan, som nämnts, en rekommendation vara en större grad av samordning mellan Film/medier och MEK-kurser, avseende exempelvis Metod och frågor gällande (överlappande) ämnesidentiteter. (Se filmvetenskap punkt 2) Möjligen är det också så att satsningen på MEK medfört en risk för att lärarresurserna har använts mer där, till förfång för Filmvetenskapen (se punkt 3 under MEK).

Medier, estetik och kulturellt entreprenörskap

En professor, två docenter, i övrigt lektorer som tagit behörighetsgivande kurser. Ingen tvekan om att lärarna har en hög kompetens.

Rekommendation: att ta höjd för risken att satsningen på att kandidatprogram och kandidatkurser har tagit och fortsatt kommer att ta resurser från Filmvetenskapen och därför undersöka alla möjligheter till samundervisning.

5. Utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov

Musikvetenskap

Detta berörs inte direkt i beskrivning av program och kurser i självvärderingen. Program och kursbeskrivningar betonar ”kritiskt förhållningssätt”, ”nya perspektiv” etc., vilket tycks förutsätta ingångsvärden som inte närmare beskrivs. Det framkommer vid platsbesöket i samtal med både lärare och studenter att det finns betydande grad av vad man kan kalla ”transferable skills”, allmänhumanistiska färdigheter med stor tillämpningspotential inom samhället i bredare mening. Intressant var att höra lärarna redogöra för dessa under platsbesöket, det som framkom muntligt där hade gärna fått ta

del även i självvärderingen samt utgöra lämpligt område för ytterligare reflekterad pedagogisk utveckling i fortsatt arbete. Frågan hur ämnet kan svara mot samhällsbehoven av musikjournalister, kritiker, public service, musikförlag, ABM-sektorn med mera, kan med fördel lyftas i lärarlag inför ev. löpande revideringar av kursplanemål och examensmål. Det förefaller som en ”långt hängande frukt” att integrera sådana möjliga framtida karriärvägar i utbildningen i högre grad.

Konst- och bildvetenskap

Inom ämnet finns ansatser att visa på bredare relevans än fortsatta högre studier. Till skillnad från många andra humanistiska ämnen finns här redan i undervisning på kandidatnivå mer konkreta tillämpningar närvarande på själva fältet (konsten finns, förvaltas, värderas och restaureras på institutioner som rimligen kommer att vara i behov av framtida kompetensförsörjning inom konst- och bildvetenskap). I Konst- och bildvetenskap grundkurs del 2 anges i kursbeskrivningen att ”Du utvecklar en konstvetenskaplig kompetens som är eftertraktad och ger konkurrensfördelar i vårt högteknologiska samhälle.”. Under platsbesöket framkom både att lärarlag reflekterat över och utvecklat just sådana perspektiv i utbildningen, samt att studenterna upplevde att de förberetts för den – förvisso begränsade – arbetsmarknad som finns. Göteborgs musei-, scen- och galleriutbud gör staden speciellt lämpad för yrkestillämpade kurser, verksamhetsförlagd praktikkurs etc. Just det ”högteknologiska” verkar i viss mån utgå från förförståelsen att studenterna sedan tidigare och vid sidan av studierna tillägnat sig kunskaper och sett tillämpningsområden av ämneskunskaperna inom nya medier, med hjälp och ny teknologi m.m., detta är delvis en generationsfråga, där de flesta studenterna kommer från en generation som har närmare till sådan teknik än lärarna tidigare haft. Just därför kan det vara viktigt för lärarna att peka på hur och på vilka sätt de påtalade ”konkurrensfördelarna” kan tänkas yttra sig.

Filmvetenskap och medier

Beskrivningen av det yrkesförberedande i Filmvetenskap/medier och MEK överlappar delvis varannat. Så till exempel anges att studier inom Filmvetenskap/medier ger

”eftertraktad medie- och informationskunnighet och en mediehistorisk kompetens som förbereder för ett yrkesliv inom allt från kulturjournalistik, egen medieproduktion och reklam, till filmdistribution, kulturpolitik och utbildningsverksamheter”. Detta överlappar med eller påminner i hög grad om inriktningen inom MEK. Här kan man för framtiden möjligen något ännu tydligare ange eventuella skillnader, med sikte på hur en presumtiv student bäst kan se vari de ligger mellan Filmvetenskap/medier och MEK.

Undervisningen är i huvudsak historisk-teoretisk men inbegriper också praktiska övningar i filmskapande (filmskapande i grupp). I utvärderingarna lyfter studenterna på Introduktionskursen fram de praktiska övningarna som stimulerande och lärorika. Emellertid framkom det under vårt platsbesök från Masterstudenternas håll att det praktiska momentet man hade på Valand var ”väldigt rudimentärt” och att studenterna sannolikt visste mer än lärarna. I det uppladdade materialet skriver en lärare att ”seminariet med praktiskt filmande hade behövt tydligare ramar”. Sammantaget finns det måhända skäl för att närmare analysera vad syftet med dessa praktiska moment är inom Filmvetenskap/medier. Studenterna har även gjort exkursioner till Film i väst i Trollhättan.

Därutöver kan man med fördel återigen återkomma till frågan om gränsdragningar i relation till MEK. Vad till exempel gäller kursen ”Filmvetenskaplig praktik med fokus på filmarkiv” (här Riksarkivet) anges att det var sista gången kursen ska ges. Men kan man inte här tänka sig att den eller en liknande kurs skulle kunna ges tillsammans med MEK? Detsamma kan frågas om ”FL1801 teori och metod” där studenterna HT2021 fick en guidning på Hasselblad Center/Konstmuseets stora utställning. I detta sammanhang kan man också fråga sig om där har uppstått eller på sikt kan uppstå konkurrens mellan Filmvetenskap/medier och MEK vad gäller ”tillgången” på samarbetspartners i det omgivande samhället? Möjligen kan det komma att finns behov av framtida samarbeten på denna punkt.

Även feministiska perspektiv utgör exempel på ett kontinuerligt pågående samhällskontext. Feministisk filmteori ges som fristående kurs on-line. I sammanhanget måste man också fråga sig hur denna inriktning påverkats av den till synes relativt allvarliga incident som redovisas under kursen ”Visuella studier” under vårterminen 2020. Detta åsyftar vad som rapporteras i dokumentet ”Additional reports Visual Studies” (Kandidatkurs), och som VT 20 fokuserade på feministisk teori. Kursen avbröts emellertid

efter andra föreläsningen på grund av (för att citera kursledaren) ”a severely disruptive and disrespectful student in the class who verbally abused our guest lecturer [...] and was insubordinate and extremely rude to me”. Av allt att döma vidtog institutionen omedelbart åtgärder och man tillgodosåg även studenternas rättssäkerhet på ett föredömligt sätt så att de kunde ta sina kurspoäng. Samtidigt framgår det i dokumentet att detta sannolikt inte var en enskild incident orsakad av en enskild student utan utgör ett potentiellt större problem som hotar återkomma. Här framgår nämligen att det finns en risk för studenter som (för att citera) ”seek to undermine the authority and expertise of female members of staff”, och att kursledaren därför “filed a case for having increased campus security as female members of staff teaching topics pertaining to feminism increasingly face threats of mobbing and intimidation by men’s rights activists on campus. I have been warning about this for years now, but have been informed that unless I am physically assaulted nothing can be done about this. As a result I no longer teach on my specific subject unless [...] the class is conducted online.” Denna till synes och möjligen enskilda incident verkar redan ha orsakat viss skada för lärarna/studenterna/institutionen, samtidigt som den kan utgöra tecknet på ett växande problem (som sannolikt överlag träffar humanvetenskaperna hårdast). Det är därför något inte bara institutionsledningen men även universitetet centralt måste vara beredd att åtgärda. Under vårt platsbesök framkom att universitet centralt inte tagit den på tillräckligt allvar. Desto större anledningen då måhända att incidenten blir föremål för systematisk öppen diskussion på lokal nivå och framför allt inte tillåts utgöra något hinder i kursutveckling etc. Det kan till exempel vara lämpligt att ha en handlingsplan om liknande situation skulle uppstå igen.

Medier, estetik och kulturellt entreprenörskap

I Kursplan för MEK-Kandidat anges syftet med programmet utgå ifrån, för att citera: ”iakttagelsen att den tekniska utvecklingen skapar nya förutsättningar för såväl traditionella som nyskapande aktörer inom kultur- och mediesektorerna” och att det därför finns ett ökat behov av personer som dels ”kan analysera och driva utvecklingen av estetiska processer, estetiska objekt, medieteknologier, affärsmodeller och organisationsformer inom vad som förenklat kan rubriceras som kulturektorn (museer, skivbolag, kulturförvaltningar, fria grupper etc) och mediesektorn (film, tv, spel, reklam

etc)”; som dels ”på ett professionellt plan kan fungera som medlande instanser mellan olika intressen inom kultur- och mediesektorerna.”

Det beskrivs vidare att programmet kombinerar teoretiska fördjupningar kring medier och estetik med löpande projektarbeten, enskilda och i grupp, som tränar studenterna i olika arbetssätt, i att använda olika digitala redskap och att kommunicera med olika aktörer. De löpande projektarbetena går från att studenterna teoretiskt förankrar sina egna kunskaper och kulturskapande till att självständigt och professionellt driver egna projekt.

När det alltså gäller frågan om utbildningens relevans för studenternas och samhällets behov svarar utbildningen onekligen mot ett ökat behov av professionella aktörer med en fördjupad kompetens inom estetiska och mediala frågor och med en bred förståelse för kultur- och mediesektorerna och deras olika aktörer. MEK har funnits i sju år och har en stabil studentbas, och under vårt platsbesök vidimerades det att det starka inslaget av entreprenörskap inneburit att studenterna får jobb, exempelvis som samordnare på kommunnivå och inom reklam och marknad. Samhällsförankring och anställningsbarhet är alltså stark.

Samtidigt, eftersom programmet fångar upp utökade och ständigt skiftande kompetensbehov inom konst- och mediesektorn, är behovet att konstant utveckla programmet inkluderat från början. I det sammanhanget kan det i det arbetet fråga sig om det kan finnas problem med/kring var gränsen går mellan teoretiska kunskaper och egenpraktik? Olika mål med kursen för tex en konstnärligt utövande praktiker och/eller entreprenör å ena sidan och blivande administratörer eller kritiker å den andra? Hur tillgodose denna bredd i till exempel urvalet av litteratur? Under vårt platsbesök framkom att man för närvarande avser att stärka relationen mellan institutioner och entreprenörskap. Det är, med tanke på den ovan beskrivna framgången, förståeligt. Men framgent kan man måhända ta höjd för att humanistiska perspektiv inte äts upp av anställningsbarhet eller det för tillfället gångbara konjunktur-kasten inom humaniora.

6. Studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Generellt (gäller alla ämnen under denna rubrik)

Ett generellt problem som påtalas är att studenterna inte har tillgång till lärarnas rum i de nya lokalerna, och alltså inte mer spontant kan söka upp lärare utan att ha avtalat tid. Detta är delvis av praktiska skäl (larm och säkerhet i lokalerna under olika tid på dygnet) och delvis på förekommen anledning (hot mot lärare och institution). Generellt kan också sägas att de lokaler som är tillgängliga för studenterna är mycket praktiska och trevliga, med många små grupprum, större samlingslokaler, möjlighet att värma mat, köpa enklare förfriskningar, och att arbeta tillsammans under olika tider på dygnet.

Ett systematiskt arbete för säkerhet, trygghet och trevnad pågår på institutionen.

Ett återkommande problem återfinns i den låga svarsfrekvensen på kursvärderingar. Detta verkar vara en utmaning på alla utbildningar vilket bidrar till att det finns en brist på underlag gällande studenternas åsikter på sin utbildning. Att de olika utbildningarna i viss utsträckning genomför och sammanställer kursvärderingar på olika sätt gör att det saknas en viss kontinuitet i hur det strategiska utvecklingsarbetet av utbildningarna genomförs.

Det vore att rekommendera för utbildningarna att jobba vidare med att utveckla kursvärderingarna och ta fram gemensamma riktlinjer för uppföljning av utbildningsmoment. Något som framkommit under platsbesöket är att studenterna uppskattar de klassrumsledda feedbacksessionerna som komplement till de anonyma kursvärderingarna.

Musikvetenskap

De under platsbesöket tillfrågade studenterna ansåg att de till relativt stor del haft sådant inflytande över kursens genomförande som efterfrågas i detta utvärderingskriterium, även om detsamma varierat i grad och art. En fråga som berörts även ovan är vad det innebär att doktorander har ett ganska stort kursansvar i utbildningen? På ett sätt kan doktorander säkerligen ha lättare att fånga upp studenters perspektiv (genom kårrepresentanter, studentrepresentanter i institutionsstyrelse etc.), men samtidigt bör det finnas andra

kanaler än studierektorns och den pedagogiska ledaren inom ämnet för att insamla synpunkter, idéer, och önskemål från studenterna. Bedömargruppen rekommenderar att systematiskt arbeta med att samla in punkter rörande detta kriterium, t.ex. genom så kallade formativa kursvärderingar (som har möjlighet att påverka studieuppläggning och möjligheter under kursens gång, givetvis inom de gränser som är rimliga vad gäller lärarens planering och resurser).

Konst- och bildvetenskap

Här finns ansatser till systematisk integration av studentinput i den pedagogiska modellen. Ämnet hade relativt många studenter på plats vid platsbesöket och dessa gav en positiv bild av möjligheterna att påverka de egna studierna, studieplanering, m.m. (Se vidare ovan, under ”studentens lärande i centrum” för detta ämne.

Filmvetenskap och medier

Under Göteborgs filmfestival har studenterna fått medlemskort och festivalseminarier har bakats in och sedan följts upp i undervisningen. Det kan ses som ett gott exempel på, och en eftergift för, studentinflytande och integrering av studierna i kulturliv och samhälle (något som berördes av studenterna vid platsbesöket). Se punkterna 2 och 5 samt redovisning under punkt 1 avseende studenternas kursutvärderingar.

Medier, estetik och kulturellt entreprenörskap

Vid sidan av anonyma utvärderingar i plattformen Canvas har man haft ”feedback i rundabordssamtal” med läraren. Enligt svaren under vårt platsbesök såg programstudenterna positivt på detta. Men vad är studenternas erfarenheter av dessa? Har man fört upp frågan om det ändamålsenliga med muntlig feedback?

Överlag ser vi låg svarsfrekvens bland kursdeltagarna på kursvärderingarna. Hur jobbar lärarlagen med att åtgärda detta? Hur ser man på att standardisera kursvärderingarna och vilken möjlighet har studenterna att påverka formen för kursvärderingar? Hur

kursvärderingarna genomförs och i vilket stadium kan ju vara avhängigt av hur kursen ser ut – d.v.s. att det i vissa fall finns fog för en högre grad av standardisering (och därmed enklare uppföljning på sikt), i andra fall mer finkalibrerade utvärderingar.

7. En för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger

Allmänt

Studentrepresentanter och lärarlag betonade bägge de kombinerade faktorerna nylig flytt av lokaler, och pandemi (med helt stängt campus) vilket gör det relativt svårt att bedöma studie- och arbetsmiljö. Bortom det som kan fångas upp med skyddsombud, lika villkorsombud m.m. så bedöms institutionen göra vad som i nuläget är möjligt för att åstadkomma en bra studiemiljö (vad gäller diskussionsklimat under seminarier, pauser, handledningstillfällen och liknande). Ett konkret problem som lyfts är behovet av salar och grupprum med speciella egenskaper (t.ex. piano, salar med in- och uppspelningsmöjligheter för musikvetenskapliga kurser). Institutionen förfogar såvitt bedömargruppen förstår sedan senaste flytten inte över sådana salar speciellt för musikvetenskapliga behov. Dock framgick under bedömargruppens besök inga klagomål från Filmvetenskap och medier eller MEK angående exempelvis filmvisningar. Konst- och bildvetenskap har i sin tur en betydande del av sin undervisning på plats under exkursioner, museibesök och liknande. Vad gäller lär- och studiemiljön uttrycktes viss frustration från studenterna vad gäller tillgänglighet (campus har varit delvis stängt under pandemin), ljudnivåer etc. Det framkommer att denna del av campus annars bedöms vara så populär som studiemiljö att den besöks av studenter från andra fakulteter.

Det nya campuset har blivit väldigt populärt bland studenter från andra fakulteter vilket i viss utsträckning har gjort att humanistens studenter måste söka sig till andra studieplatser. Studenterna har uttryckt en frustration kring detta och det är något som fakulteten bör fundera vidare på att åtgärda.

8. Kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

Allmänt

I samtal med lärarlag och ledning framkommer att lärarmöten och institutionsmöten är de fora där kursutveckling och uppföljning äger rum – kollegiemöte hålls varje månad. Utvärderingspanelen rekommenderar att man försöker hitta ett sätt att få kontinuerlig pedagogisk utveckling bortom de kortare perspektiven av ett eller två år. Detta kan vara svårt om den som ansvarar för kursallokering, undervisningsvolym etc. inte är tillsvidareanställd. Kanske ska man i framtiden skilja ut det praktiska (salsbokning, studentkontakt, inbegärande av scheman, etc.) från de sidor av en studierektorsroll som man normalt också förknippar med pedagogiskt ledarskap (initierande av fortbildning på pedagogiskt område, anlåtande av gästlärare på olika nivåer, integrering av pågående forskningprojekt i undervisning på olika nivåer m.m.).

Se punkt 5, mot bakgrunden av bristande svarsfrekvens i kursvärderingar, hur följs kurserna upp mellan kurstillfällena och vilken roll spelar kursvärderingarna i utvecklingen av kurserna? Detta var något som inte framgick i underlaget.

Övriga synpunkter från bedömargruppen

Generellt (gäller främst ämnena, i viss mån även kandidatprogrammet MEK)

Under vårt platsbesök påtalade lärarna att man från deras håll uppmärksammat de senaste tre årens pensionsavgångar men att man från ledningens håll inte alltid lyssnat eller agerat. Resultatet är att doktorander nu sitter på bland andra administrativa uppdrag som exempelvis koordinatörer. För dessa kan arbetsinsatsen dessutom bli godtycklig ("kan inte du ta den kursen...?") Det administrativa ansvaret och kursansvaret ska uppgå till 20%, men blir mer i praktiken. På vår fråga om hur det går att kombinera koordinator-uppdraget med att vara doktorand, så blev svaret att det är frustrerande: där finns insikten att långsiktig planering behövs för att stärka ämnet, men man har inte möjlighet att driva framåt över tid. Dessutom finns en potentiell auktoritetsasymmetri mellan junior

(vetenskapligt formellt) och senior personal, när de förra ska tilldela utbildningspensum till de senare. Det är nog generellt att föredra att ha en senior och tillsvidareanställd person som tar helhetsansvar för institutionens undervisning, det som man kan kalla ”pedagogiskt ledarskap”.

På frågor om detta med studiekoordinatorsrollen anser lärarlaget att det tidigare har fungerat dåligt med senior personal som studierektorer, då dessa får externa medel och måste lämna sådana uppdrag. Personal instämde i bedömargruppens bedömning att ämnena i vissa avseenden och i praktiken saknar en studierektorsfunktion. Det finns en uppfattning att professorer drunknar i administration och att det är svårt att hinna med handledning på de tidskrävande högre nivåerna. Det bör framhållas att studenterna generellt var mycket nöjda och inte var så medvetna om besparingskrav, vikariebrist etc. Därmed är detta möjligen lika mycket en personalfråga som en fråga om utbildningens kvalitet och utvecklingsmöjligheter på kursnivå. Men generellt rekommenderas som sagt en mer permanent lösning för de nuvarande koordinatorsuppdragen.

Bemanningen tar mer tid, samtidigt som det är nedskärningar. ”Hela kurser kan falla när en vikarie inte kan tas in”, med följd att studenterna ibland klagar på otillräcklig handledning och brist på tillgänglighet (delvis avhängigt lokalproblematiken, att studenterna inte har tillgång till lärarnas korridorer). Det är enligt uppgift dock inte samma problematik i fasta kandidatprogram, utan bara när lärare försvinner i forskning. Inte heller är MEK drabbat av att inte kunna ta in vikarier.

Det är också svårt att tillsätta koordinatorsuppdrag. Dubbelhierarkier är otydligt ibland (avdelningschefer, viceprefekter) samt informationsöverföring. Dessutom är många nya på sina positioner för närvarande.

Även enligt institutionsledningen är det ett problem att koordinatörer inte har heltidskontrakt som kan göra att de kan planera på sikt. Under vårt platsbesök framkom det att MEK nu kommer att få en koordinator på två år och ett utvecklingsråd inom MEK för att jobba med koordinator, och att detta även ska ske inom filmvetenskap.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis är det bedömaregruppens intryck att utbildningen fungerar bra i samtliga ämnen och i MEK-programmet. De utvecklingsområden och utmaningar som identifierats rör huvudsakligen bemanningsfrågor samt ansvaret för utbildningarna som helhet, oavsett om detta i framtiden kommer att lösas i enlighet med de nuvarande koordinatorsuppdragen eller med mer traditionella studierektorer. Ekonomiska bedömningar om resurser, bemanning med mera faller utanför bedömningsgruppens möjlighet att värdera. Gruppen lämnar till ledningen att fatta beslut därvidlag men står till förfogande med mer detaljerade rekommendationer och diskussioner om så skulle önskas. En tänkbar rekommendation utifrån vad som nu bedömts är att institutionen som helhet hade en pedagogisk ledare som tog större ansvar (bör vara en tillsvidareanställd lärare) och att de tre utvärderade ämnena kunde fortsätta med studiekoordinatorer vad gäller mer praktiska och konkreta utbildningsfrågor inom varje ämne.

Underlag till bedömaregruppen

Bilaga 1

Program platsbesök, den 25/5 2022

Bilaga 2

Platsbesök vid Institutionen för kulturvetenskaper den 25 maj 2022

Lokal: C312/14

8.30-9.00 Ankomst, visning av lärmiljöer, Kaffe och smörgås

Alexandra Fried - viceprefekt utbildning

09.00-09.55 Möte med institutionsledning

Anna Backman Rogers - avdelningschef

Mats Björkin - prefekt

Alexandra Fried - viceprefekt utbildning

10.00-10.45 Möte med koordinators:

Alexandra Herlitz, ämneskoordinator, Konst- och bildvetenskap

Valeria Villegas Lindvall, ämneskoordinator, Filmvetenskap

Netta Hibsher, ämneskoordinator, Musikvetenskap

Katrin Lundgren, programkoordinator, MEK

10.45-11.00 (Paus)

11.00-12.00 Möte med lärare

Viveka Kjellmer, Konst- och bildvetenskap, MEK

Tobias Pontara, Musikvetenskap

Anna Backman Rogers, Filmvetenskap

Mats Björkin, Filmvetenskap, MEK

Andreas Nordin, MEK

12.00-13.00 Lunch

13.00-13.45 (ämnesstudenter)

13.45-14.30 (programstudenter)

14.30-15.15 Bedömargruppen förbereder återföring till institutionsledning

15.15-15.30 (Paus)

15.30 Återföring till institutionsledning

Mats Björkin - prefekt

Anna Backman Rogers - avdelningschef

Alexandra Fried - viceprefekt utbildning